

**S. Caecilii Cypriani Carthaginiensis Episcopi, Totivs
Africae Primatis Et Gloriosissimi Martyris Opera**

Cyprianus, Thascius Caecilius <Heiliger>

Coloniae Agrippinae, 1617

Oratio quam dixit Cyprianus in die Passionis suæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80176](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80176)

Tob. 8.
Dan. 3. 6.
Et 14.

omnemque diaboli persuasionem. Laqueetur, concidat, & superetur a nobis. & amoveatur, sicut a Sara famula tua Asmodeus demon nequissimus, extinctus per Angelum tuum sanctum Raphael. Et sicut Tobiae affuisti, ita mihi adesse digneris. Et virtutibus pueris in camino, & Danieli misericordiam praestitisti: sic circa nos famulos tuos facere digneris. Qui mortuos suscitasti; & cecos illuminasti, surdis auditum, mutis eloquia, claudis gressum, leprosis sanitatem dedisti: ita & da famulis tuis, qui te tota virtute mentis credimus natum, passum, venturum iudicare viuos & mortuos. Assiste nobis, sicut Apostolis in vinculis, Teclae in ignibus, Paulo in persecutionibus, Petro in fluctibus. Qui sedes super septem thronos ad dexteram Patris, respice nos & libera nos de aeternae mortis interitu: vnus in vno, Pater in Filio, Filius in Patre, Spiritus sanctus, per quem, & cum quo est tibi in sancta Ecclesia honor, virtus, claritas, maiestas, potestas, benedictio, immortalitas, & nunc & in aeternum, semper & in omnia saecula saeculorum, Amen.

ADNOTATIONES IN ORATIONE nem pro martyribus.

1. Deus bene viucentium] Hoc adiectum ex Morelio, in ceteris desideratur.
2. fili vnigenite] Ex eodem & istud. In ceteris lectionem vulgaram & Ms. nostrum retinimus, pro eo quod ipse legit: & sapientia Patrisque ante omnia saecula ex corde Patris nata es, & ex tempore carnem sine peccato induisti, ex virginali vtero & sanctissima Beata & gloriosa Virginis Mariae, da supplicanti bus nobis. Reposimus tamen ex eodem quod sequitur: sancti desiderii spiritali incrementum, pro eo quod vulgo legitur duntaxat: desiderium animae.
3. a delictis carnalibus] Cum Cauchio adiciamus particulam: a.
4. cui omnes aues canunt] Sic tres Ms. nostri. & Cauchius, pro: cantant.
5. & sub celo] Ex ista adicio: &
6. & extra te] Istud addidi ex Morelio, ubi tamen vitio operarum legitur: neque.
7. soli filio conspicabilis es] Ms. omnes & vet. exc. conspicabilis, verum illud placet quod similiter dixerit Prudentius: curam refulgit ore conspicabili.
8. cuius Angeli & Archangeli obtemperant tibi] Placet hoc Ms. cod. lectio, praevulgata: cui Angeli & Archangeli obtemperant, & tibi.
9. innocentiam puram] Morelio rursus acceptam debemus vocem: puram, & paulo post vocem: hostis, ubi legitur: cruenti hostis, nobis desiderata.
10. ut signum salutis aeternae incolame perferamus] Istam pene verbis vult etiamnum Ecclesia in ceremonijs Baptismi.
11. omnemque diaboli persuasionem. Laqueetur] Grauius legitur: omnique diaboli persuasio liqueat. Verum illud habent Ms. cum veteri excus.
12. Et superetur a nobis] Recte & hoc Morelius, pro: separetur. Consentit Dumen. cod. in margine.
13. cecos illuminasti] Cum Ms. omnisimus particulam: &

ORATIO CYPRIANI QVAM SVB DIE PASSIONIS suae dixit.

ARGVMENTVM.

NEquae hic argumento est opus: Cypriano vero ascribunt hanc orationem eodem titulo Ms. cod. Anglicus, Affligiensis, March. ac Dumenfis, cum veteri excus. Consentaneus est etiam, immo idem est viriusque Orationis stilus, & Orationis in actu passionis sit mentio.

Dan. 3.

DOMINE Sancte pater hagios, Deus hagie, & hagie Deus meus, quis enim maior te tibi gratias & laudem refero? Deus Abraham, & Deus Isaac, & Deus Iacob, Deus patrum nostrorum, Deus Apostolorum, & Deus Prophetarum, & Deus martyrum, qui fuisti antemundi dispositionem, Deus viuorum, venturus iudicare viuos & mortuos: quis es Deus verax, qui sedes super Cherubin & Seraphim sedem honoris tui, & prospicis abyssos: qui vides cuncta priusquam nascantur, qui habes potestatem occidere & rursum re-

stituere; qui habes potestatem de arido viride facere. Tu omnium Dominus dominator, libera me ab hoc saeculo, & exaudi me orantem, sicut exaudisti filios Israel de terra Aegypti, & non tibi crediderunt, nec famulo tuo Moyse. Vae peccatis meis. Cum eleuaueris confringere terram, sub qua fultura petrarum meab-
construxi sum 7 ab ante virtutem tuam? Cui monti dicturus sum, cade super me; & cui colli, tege me ab ante metum Domini, cum te leuaueris confringere terram. Rogo, Domine, subueni mihi: noli secundum actum meum me iudicare: nihil enim in praecipitis tuis parui. Exaudi me orantem, sicut exaudisti Ionam de ventre ceti, sic exaudias me, & eicias me de morte ad vitam. Sicut Niniuite induerunt cinerem & cilicium, & poenitentiam egerunt ante Dominum. Exomologesin facienti ante conspectum tuum pro vniuersis peccatis meis, qui es amator poenitentiae, miserere mei. Sed & David dicit: Domine propter nomen tuum dele peccatum meum. Et ego deprecans maiestatem tuam, dele vniuersa peccata mea, & exaudi me orantem, sicut exaudisti tres pueros de camino ignis, Ananiam, Azariam, Misaellem: & misisti Angelum tuum cum nimbo roris, & confusus est Nabuchodonosor praepositus regni: quoniam tu es rex regnantium, & Dominus dominantium, qui solus habes immortalitatem, & lucem habitas inaccessibilem, quam nemo hominum videt, nec videre potest. Exaudi me orantem, sicut exaudisti Daniellem de lacu leonum: & dixit: Prande prandium, quod tibi misisti Deus. Et dixit Daniel: Non relinquet Dominus quarentes se. Exaudi me orantem, sicut exaudisti Tobiam & Sararam dum orarent in atrio domus suae: tunc obtulit pro eis Raphael Angelus orationes eorum: sic & tu exaudias preces meas, & admittas ad aulam sanctam tuam orationes meas, & continenter mittas Angelum tuum, qui deleat vniuersa delicta mea, sicut delisti spiritum immundum a Sara filia Raguel: & illumines cor meum, sicut illuminasti oculos Tobiae. Exaudi me orantem, sicut exaudisti Susannam inter manus seniorum, sic me liberares ab hoc saeculo, qui tu es amator purae conscientiae. Exaudi me orantem, sicut exaudisti Ezechiam regem Iudae, & delisti ab eo infirmitatem: sic & a me auferas infirmitatem carnis, & augeas mihi ad fidem, sicut illi auxisti annos quindecim ad vitam. Libera me de medio saeculi huius, sicut liberaisti Teclam de medio amphitheatro, libera me ab omni infirmitate carnis meae. Te deprecor Pater maiestatis, quin sine temporum miseres es nostri, mittens nobis Iesum Christum Filium tuum Dominum Dei saluatorem nostrum, natum ex Maria Virgine de Spiritu sancto, annunciantem Gabriele Angelo, per quem nos liberaisti de periculo mortis imminantis. Et te deprecor Filium Dei viui, qui fecisti tanta mirabilia, qui in Cana Galilee de aqua vinum fecisti, propter Israel; qui cecis oculos aperuisti; qui surdos audire fecisti; qui paralyticos ad sua membra reuocasti: qui soluisti linguas blesorum; daemone vexatos sanasti; claudos currentes fecisti velut ceruos: mulierem de profluvio sanguinis liberaisti, mortuos suscitasti; super aquam pedibus ambulasti; qui Petro labenti manum tradidisti; qui mare fundasti, & terminum ei posuisti, & dixisti: Hucusque venies, & hic te confirmes in virtute tua. Te deprecor Filium Dei viui propter vniuersa commissa mea, qui es in caelis Filius in Patre & Pater in te in sempiternum, qui sedes super Cherubin & Seraphim sedem honoris tui. Tibi assunt Angeli, Archangeli, numerus innumerabilis, timentes & pauentes honorem & virtutem tuam, clamantes voce magna & dicentes, Sanctus, sanctus, sanctus, Dominus Deus Sabaoth. Tu ipse nobis testamentum fecisti: Petite, & accipietis; pulsate, & aperietur vobis. Quodcumque a Patre meo petieritis in nomine meo, ego a Patre peto ut accipiam; quodcumque a Patre meo peto, ut tu a Patre petas, & detur mihi, ego in tuo nomine peto, ut tu a Patre petas, & detur mihi. Paratus sum propter nomen tuum victimam sanguinis fundere, & quodcumque tormentum sustine-

Marth. 13.

John. 2. 2.

Psalm. 130.

Dan. 3.

1. Tim. 6.

Dan. 14.

Tob. 1. 11.

Et 12.

Dan. 13.

4. Reg. 10.

Luc. 1.

Dan. 2.

Job. 31.

Apoc. 4.

Marth. 1.

neret.

ner. Tu es, Domine, adiutor meus, & defensor: defende me ab aduersario meo. Angelus tuus lucis protegit me, quoniam tu dixisti, quod credentes venierit per orationem, dabitur vobis. Omnis homo mendax, tu es verax. Sicut tu repromissisti, potestatem habes, Domine, dare mihi omne sacramentum tuum cœleste, vt dignus sim faciem sanctorum tuorum videre. Spiritus in me operetur, voluntas tua in me fiat: quoniam tibi spopondi omnibus diebus vitæ meæ, qui passus es sub Pontio Pilato bonam confessionem, qui crucifixus descendisti, & conculcasti aculeum mortis. Deuicta est mors, deuictus est inimicus diabolus. Tu resurrexisti à mortuis, & apparuisti Apostolis tuis, sedes ad dexteram Patris: qui venturus es iudicare viuos & mortuos. Tu dominaberis, libera me de manu quærentis animam meam. Per nomen tuum libera me ab aduersaria potestate, vt opem des vincendi inimicum meum: quoniam tu es potens allector & aduocatus precum, & petitionum nostrarum animarum. Dic ac nocte interpes pro peccatis meis, orationem meam perferas ad Patrem tuum. Et tu Domine sancte Pater digneris respicere super preces meas, sicut respexisti super munera Abel. Digneris me liberare ab igne & pœna perenni, & ab omni tormento quod parasti iniquis: per bonum & benedictum Iesum Christum saluatorem nostrum, per quem tibi laus, honor, virtus, gloria, in sæcula sæculorum, Amen.

ADNOTATIONES IN ORATIONEM Cypriani, quam sub die passionis suæ dixit.

1. Domine sancte pater] *Gravius sic legit: Domine sancte Deus habes pater ad te leuam animam meam Deus meus tibi gratias & laudes refero: verum vulgatum lectionem habent vetus exis: & Ms. vnum illud placet ut legatur: refero pro eo quod erat: geto.*
2. Deus Abraham] *Premittit idem Gravius: Deus patrum nostrorum, quod vulgo postponitur, quantum apparer, quia sic fere vbiq; scriptura, sed nobiscum legunt Ms.*
3. ante mundi dispositionem] *Idem habet constitutionem, at prius legitur orat. pater. & in Ms. ac ver. excip. cod.*
4. sedem honoris tui] *Istud adicio ex Gratio.*
5. & prospicis abyssos] *Morel. & Dunensis cod. perspicis.*
6. qui habes potestatem occidere] *Adicio: occidere, cum Morel. ex Ms. Adicit autem praterea Gravius: qui habes potestatem mortificare & rursum viuificare, sed non placet, aliqui enim bis id ipsum repetunt. Ex ipso tamen addidi illud: & de viuis audiam.*
7. ab ante] *Mirum est, constanter legere illud: ab. Ms. omnes vtrouque.*
8. nihil enim in præceptis tuis parui] *Morelius non habet: in.*
9. ante Dominum] *Hoc rursum ex Gratio. Omnis enim & ero cum Ms. paulo post vocabulum & superfluum.*
10. & confusus est Nabuchodonosor] *Gravius, non male, confusus] At illud habent Ms.*
11. in atrio domus suæ] *Antiqui quidam codices Morelii, in cubiculo.*
12. & continenter mittas] *Gravius continuo, sed contra Ms. cod. fidem.*
13. & delecti ab eo infirmitatem] *Gravius in margine, eruiti.*
14. Sicut liber: sit Teclam de medio amphitheatro] *priori oratione ignem Tecla, hic Amphitheatro meminit. Sancta enim Tecla Apostoli Pauli discipula, primum ignis, deinde leones in Amphitheatro, solo crucis signo euasit illa, postmodum tamen martyrium Iconii passa. Vide Metaphrasten.*
15. qui fecisti tanta mirabilia] *Morel. quidam cod. magnalia.*
16. Sedem honoris tui] *Ex Morel. adieci: sedem omne sacramentum tuum cœleste] Hic adicio ex Ms. tuum.*
17. die ac nocte interpes] *Solus Marcius: interpellas.*

DE SINGULARITATE CLERICORVM ORIGENIS IV- xta quosdam.

ARGVMENTVM.

Singularitatem clericorum, hoc est, vitam singularem seu solitariam sine consortio vilius femina, ex reuelatione diuinitus sibi facta, & scripturis compluribus inculcat, tum propter periculum incontinentie, tum ad euitanda scandala. Atque adeo & in conuentu sacrorum & in visitationis ac exhortationis munere apud feminas obeundo, seueritatem & omnem honestatem clericis visitatam esse debere. Frustra vero eos in sui patrocinium adferre exempla Helie, Christi ac Apostolorum, quam ad sanctitatem eo-

rum non perueniant: & certe si non alia familiaritate cum feminis quam in liuantur, nihil esse periculi. Turpe proinde esse & indecorum, quod cum sepe mariti cum vxoribus continentiam voverant, clerici sine femina h ibitare nolint. Non alias igitur in domum à clericis vult ascisci feminas, quàm matrem, filiam, sororem, vel cognatam. Ceterum Origeni librum hunc adscribunt, teste Morelio. Tandem à Columna in Breviario historiali La Gardus Cœlestinus, & Antoninus cum Vincentio Bellouacensi in Summa histor. Immo ne quis de alio libro illos loqui opinetur, ipsa verba prolixè citant. accedit, quod discretis verbis auctor mentionem facit nec omnino videtur improbare eos, qui se pios reuera castrant propter regnum Dei. Quod ab ipso factum. loquens testis est Euseb. Ecclesiast. hist. lib. 6. c. 6. ac eum secutus Niceph. lib. 5. cap. 8. Ioannes etiam Zonara Annalium Tom. 2. ad imperium Severi. Pro eodem faciunt, Græcissimi frequentissimi, qui ex Græco translatus arguunt. Quare rectè censuit Erasmi. Cypriani non esse: ego tamen translationem censeo iam inde ab ea ætate, ob schemata & phrasas quasdam eius ætatis.

PROMISERAM quidem vobis ante tempus epistolam, filii carissimi, quæ omnium morum instituta de lege commendans, summariat omnia etiam contineret, quæcunque vniuersis clericis generaliter ad dirigendam regulam competunt disciplinæ. Sed quia nunc de feminarum commoratione vulgariter inter vos quidam ad ignominiam deuoluti sunt, etiam de hac re specialiter vobis, Domini correptione scribere cōpulsus sū: qui miserum me pro vestra negligentia cū seueritate corripiens, mandare præcepit, ne clerici cum feminis commorentur. Et licet hæc admonitio sola litterarum mearum auctoritate sufficeret, tamen ne me somniantem irideat quisquam, sicut Ioseph fratres irriserunt, scripturarum addimus firmitatem; vt omnes sciant hoc etiam modo per reuelationem Dominum iubere, quod litteris cognoscitur ante iussisse; nec nos esse adulterantes verbum Domini, aut volentes iactanter de reuelationibus gloriari, sed sic ante conspectum Domini referendo non mentiri quod loquimur; sicut à Domino confidimus nos non audisse mendacium, præsumentes vocem Apostoli Pauli protestantis: Non enim sumus, inquit, sicut plerique adulterantes verbum Dei, sed ex sinceritate sicut ex Deo etiam ipso in Christo loquimur. In dolore itaque maximo constituti de quibusdam putrefactis membris corporis nostri & in gemitu & iacturam lamentantes Ecclesiæ, quæ per segnitiam nostram redigitur per dies singulos ad nimiam paucitatem; credimus nos ex parte aliqua subleuari, quod diligentia nostra negligentia quorundam obesse non possit, quibus nunquam nostre litteræ defuerunt, quæ per absentiam nostram frequentiam omnibus pensauerunt dissimulationis suæ: vt vnusquisque contemptor reum semetipsum conscribat, nos autem libera fronte contemptoribus exclamemus, quod Salomon confidenter exprobat: Quoniam quidem vocabam, inquit, & non obaudiebatis: & extendebam verba mea & non intendebatis, sed irrita faciebatis mea consilia, meis autem increpationibus non intendebatis: itaque & ego vestra perditioni superridebo. Gratulor ergo aduersus vos, cum aduenerit vobis interitus, & cum aduenerit vobis subito tumultus: euersio autem finis & procella, & cum aduenerit vobis pressura & expugnatio. Erit enim cum me inuocaueritis, ego autem non exaudiam vos. Querent me mali, & non inuenient: oderunt enim sapientiam. Verbum autem Domini non assumpserunt, neque voluerunt meis consiliis intendere. Spreuerunt enim meas correptiones: ideoque edent viam suam, & sua impietate satiabuntur. Ad vos nunc mea exhortatio conuertitur, quos nolumus experiri talia præcipitia ruinari. Metuite quantum potestis eiusmodi casus exitia: & in ista subuersione, labentium vos experimenta perterreant. Nimum præceptum est qui transire contendit, vbi alium conspexerit cecidisse: & vehementer infrenis est, cui non incutitur timor alio pereunte. Amator vero est salutis suæ, qui cuitat alienæ mortis incursum. Et ipse est prouidus, qui sollicitus sit cladibus cæterorum: sicut Salomon approbat dicens: Astutus videns malum puniri vehementer erudietur. Et iterum: Cadentibus impiis iusti vehementer terrebuntur. Aduersaria est confidentia,

quæ